

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուշկարիոյ համար	12 ֆր.
արեկա՛ի վնասուս	7
Արսասահմանի համար արեկա՛ն	15 ֆր.
վնասուս	8
Ա.Ներկայի համար	3 ֆր.
սարկակ	1.50

Ծանուցումն տղր առաջին երեսին համար 40 սանթիմ իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. իրենից առկա անգանձեռն համար 20 0/0 գնի վրայ:

Վառելայի համար ձեռքի 10 սանթիմ է

ՇՈՒՐ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳՈՅԻՆ. ԲԱՂՍԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏ ԲԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՆԱԲԻ ԵՒ ՇՈՒՐ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

Պատկերի և գրառի կից խմբագրության հասցի

Редакция на вѣстникъ "Шаржумъ" Варна

Redaction du journal "Charjoum" Varna (Bulgarie)

Պուշկարիոյ համար

15 ՍԱՆԹԻՄ

Արսասահմանի համար

20 ՍԱՆԹԻՄ

Գրութիւնի և չեկ տուրի

ՇՈՒՐԺՈՒՄԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄԸ ԲԱԺՆԵԳԻՐԸ ՊԵՏԻ ԵՒ ԿԱՆԻՒԿՆԻ ՎՃԱՐԷ

«ՏՈՒ ՏՄԻՐ Ը. Յ.

ԴԻՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԷՁ.

Արդէն այս անունով բերողը յանձնված է տպագրութեան:

Բրոշուրի նպատակն է, առանց խժժանքի Դաշնակցութիւնը մէջ տեղ գնել իր իսկութեամբ և միեւնոյն ժամանակ փաստել թէ՛ իմ պայքարը սկսված է շատ հին ժամանակից և վերջերս միայն սուր կերպարանք ընդունեց: Ինչպէս է որ բրոշուրի մէջ փաստող դոկիմանները մեծ տեղ պիտի գրանեն:

Բրոշուրի գինը տպագրութեանից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու. իսկ բաժանորդ գրվողի համար 2.50 ֆր.

Դիմել Շարժումի Խմբագրութեան

Café Promenade Vienne

Այս շքեղ քաֆէն կը գրանուի Վիեննա Ծրանց ժողովք քաղաքին վրայ. կըստանայ զանազան հայերէն խմորներ. Առ հասարակ բոլոր հայ կամ արեւելքի վաճառականները այս տեղ կը յաճախեն: Ուստի օտար երկիրներէ եկող հայերը կը հրաւիրուին գիմել հոս. ուր պիտի գտնեն իրենց յարմար գիւրութիւններ և անհրաժեշտ տեղեկութիւնները:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՒԹՅԱՆ ՎԻՃՈՒՄԸ

Կովկասեան մամուլի մերկացումներէ հասկայվեց թէ կովկասեան հայերի համագումարի համար եղած կոնգրակը դաշնակցութեան ներքին ճնշմամբ է եղել:

Մենք իհարկէ գրու գէ՛մ ոչինչ չուենք. դաշնակցութիւնը իբրև քաղաքական կուսակցութիւն միշտ պէտք է աշխատէր կովկասեան հայ կեանքի բոլոր գործունեները իր տրամադրութեան տակ

ունենալ, որպէսզի աւելի դիւրաւ կարողանար իր քաղաքական ձգտումները իրագործել: Կոնգրակի երևան գալը, պատգամաւորներին մեծամասնութիւն ունենալը, թէև ոչ մաքուր միջոցներով, տրդէն դաշնակցութեան համար մեծ յաղթանակ էր. և դաշնակցութեան կովկասեան շէֆերը տակաւ պէտք է ունենային իրենց պահանջները չափաւորացնել թէ ժողովրդին չը խրոչեցնելու, թէ կաթողիկոսին և թէ կառավարութեան սուղաբուծութիւնը ու միջամտութիւնը չը հրաւիրելու համար: Պէտք էր նախ ամբողջովին դիրքին տիրանալ և տպաւորուած անարար կեանքի մէջ իրագործել այն՝ ինչ որ անհրաժեշտ էր ու է:

Դաշնակցական շէֆերը դժբախտաբար այս գործում էլ իրենց տհասութիւնը և անձեռնահասութիւնը ցոյց տուին: Համագումարի մեծամասնութիւնը, որ դաշնակցականներէն էր կազմուած, մանկութիւնը ունեցաւ մոռանալու որ Պոլսոյ մեծ գեռ պոլսեան ունի, որ իրենց շօշափած հարցերի համար անհազին ուս ժողովրդի Դուսան մի վայրկեանում ոչնչացաւ և կառավարութիւնը իր ասածը առաջ տանելու, զիջումներ շանելու համար այսօր հաղաւորով ուս է շարդում. հրացանի բռնում, բանտերը լեցնում: Մինչդեռ այդ մեծամասնութիւնը եթէ առայժմ միայն գոհանար գարոցական և ծիսական ու թեմական առաջնորդների խնդրով թերևս բաւական զգալի օգուտ տար և չէզոքացնէր պահպանողականներին ու գրաւէր քաղաքականների համակրութիւնը և աջակցութիւնը իր այդ բարենորոգչական ուղիի մէջ:

Այժմ անտակտ վարմունքով, անհեռատես տակտիկայով դաշնակցական շէֆերը յոնքը շինելու տեղ աւել էլ հանեցին:

Կառավարութիւնը ոչ միայն գոցում է այդ ժողովրդ, այլ և արգելք է դնում ու է հայկա-

կան համագումարի. դաշնակցութիւնը այդպիսով աւելի է բնկնում. նա այդ համագումարը ստեղծելով պարտաւորվեց ամեն միջոց գործ գնել իր պատգամաւորները անցնելու և բանից դուրս եկաւ որ կովկասի հայութեան շատ շնչին մասը կարող էր մտնակցել այնպիսի մի ընտրութեան ուր տոն տուող դաշնակցականներն են. երկրորդ պարզվեց որ դաշնակցութեան վարիչները զուրկ են մի ժողովրդի քաղաքական կեանքը վարելու հասունութիւնից. հակառակ նրան որ տասնեակ տարվան քաղաքական գործունէութեան բովերից են անցել...

Դաշնակցականները բռնած դիրքը համագումարում այնպիսի մի դիրք էր. որ մարդ վարանում է որչեւ թէ՛ արդեօք կառավարութեան վերջին քաղաքարիք է՝ թէ չարիք կովկասեան հայերի համար: «Քրդի տղին բէկութիւն տուին, նա առաջ իր հօրը զլխատեց» Դաշնակցական պատգամաւորները այդպիսի մի դիրք բռնեցին. նրանք մոռացան որ ազատ մըրանայի վաղէկ Ռուսոյի, Եօմբի, Կլէմանսոյի ու Բրիտանի պէս նախարարներն իսկ վախտնեցին ու վարանում են եկեղեցական ու դպրոցական խնդիրների մէջ բռնել այն դիրքը ինչ որ իրենց համագումարի և հասկացողութեան համապատասխան է. ի հարկէ ցնկալի էր որ հայ կղերը ոչ մի դեր չը խաղար հայոց կեանքում. ցանկալի էր որ անագին հարստութիւններ ու հողեր տրվէին ժողովրդին. բայց այդ տեսակ ցանկութիւնները կարող են իրապօք վել միայն անկախ Հայաստանում և կամ այն ժամանակ երբ ուս պետութիւնը կունենայ բազմալի պետական կազմութիւնը: Հասկանալ թէ ինչ պէտք է ժողովրդին այդ այնքան դժուար չէ, որքան ըմբռնել թէ ինչ կարելի է այդ պայմաններում ձեռք գցել ժողովուրդների համար:

ՎԱՐԴՕ

ՍԻՐՈՂ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆԸ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԶԱՒԱԿԸ

—Պարոն սիրող դաշնակցական, բու կեանքիդ նպատակը ի՞նչ է, արդեօք ճտով ճանկահայի համար, առանց երկիր երթալու. բազմաթիւ հայեր կոտորել աւլ, որ եւրոպայում մեր մասին խօսուի... Բայց չէ՞ որ կոտորելով հայը կը հատնի...

—Այ, չի հասնի. կոտորվելով ժողովուրդ չէ հատնում:

—Այո, ճիշտ է, կոտորվելով ժողովուրդ չի հատնի: Եթէ այդ կոտորումները պարբերաբար չըլան, եթէ երկրի մէջ անանկ պայմաններ գոյութիւն ունենան որ ժողովուրդը կարենայ սպրիլ իր մէջը պահել իր երիտասարդ ուժերը, անման ֆունկսիօնը չը դադարեցնելու համար: Մինչդեռ մենք պարբերաբար կը կոտորուինք, մեր նոր սերունդները բազմացնելու ընդունակ տարրերը դուրս կը փախն. երկիր մնացողները աւտիլ. ծարաւ եւ մերկ են ու կը մեռնին... ալ ի՞նչ ուժ պիտի մնայ մեծ շարժում մը առաջ բերելու համար: Ամերիկայէն, Եգիպտոսէն՝ Պուլկարիայէն մենք չենք կրնար հայ զորաբանակներ հոն տանել... դուք Հայաստանը կուզէք ազատի գերութեան թէ՞ հոն բնակող հայ ժողովուրդը:

—Երկուսն ալ

—Թերեւս հողը հայերէն պարպելով կազատի իր կուրծքը պատող հայ գութանին, հայն ալ թուրքի լուծէն Ամերիկա, Պուլկարիա, Եգիպտոս տարածուելով:

—Այդ էլ սոստ չես ասում, լաւ գտար տղա. Գորգեան հանգոյցը լուծեցիր. ի հարկէ թէ Հայաստանի հողը կազատուի մշակող ձեռքերի քաշած շարժարանը պատճառող կոտորութից եւ թէ հայը թուրքի լիցի:

Էն այն ժամանակ դուք, սիրողներդ ի՞նչ պիտի ընէք:

—Մենք ամէնքս էլ կերթանք Ամերիկա, Բուլգարիա, Եգիպտոս հոգեհանգիստներ, յորելաններ կը սարգենք՝ մահով հերոսացած ժողովրդի եւ ընկերների համար. տարեկան երկու երեք անգամ եւ այդպէսով շարունակ ապրուստի միջոց կը հայթայթենք: Մի մասն էլ ստանաւորների կը գրէ, միւսը գրքեր, ինչ է չէք տեսնում հազար հինգար. իւր տարի է որ վարդանանց տունը ստնվում է. Եղիշէն կարդարում է... Ճաշեր էլ կը սարգենք, ու փլաւը

հետևողական ըլլալու քննադատ-
ները նստմանը նույն համար գոնէ
պիտի վազէք երկիր... Ե՞րբ պի-
տի երթաք Աստուած սիրէք...
վայ, շոտոլուպի, գաղափարի,
զգացմունքի գողեր, ամչցէք (ս-
քու ոնգ է)։ Ռազմիկի խմբագրու-
թեան մէջ ափալ թօփալ գլտո-
րեցար—բայց օր մը չը մտածե-
ցիք, ինչպէս ըսի այն երկիրը
երթալ, որուն անունով կը պոռաս
կը պատուտուիս, ինքզինքդ յե-
զափոխական կը ծախես... Անդ,
բանիկ մը վերջապէս վառօղի
հոտը առած, վառնգի մը առջեւ
քչիկ մը գողացած ուրիշ մը եթէ
ըսէ քու ըսածնէլ, նորէն բան
մըն է. բայց, քեզի պէս նորսածին
յեզափոխական շոտոլուպի ըսած
ները ոչ մէկ «չընցում ինչ ու-
նին» մտայն կնիկներուն, մա-
նուկներուն և աղջիկներուն
վրայ թերեւս աղքատ, դուն
հարազատ ծնունդն ևս
որոշ սիրող յեզափոխականներու
ախտաւորուած միմնորտին,
զպրոցին ու աւելի լաւ է յեզա-
փոխութեան մասին բան մը չը
գրես... Վարժապետներուդ
յեզափոխական տիտղոսին տակ
վարած կեանքին մահապանգն է
որ կը հնչէ կովկաս, Ամբրիկա,
Պարսկաստան և ամանուրեք, կը-
սեմ, որչափ ալ դուն շնչին թիւ
մը ըլլաս, մեծացած կնիկներու,
մանուկներու և կոյրերու շրջա-
նակին մէջ, այնուամենայնիւ փա-
ռաւոր ապագայ մը կը խոստա-
նաս սիրող յեզափոխական վար-
ժապետներուդ շաւղին մէջ, սա-
կայն քու և քիչ նման պղտիկ
սիրողներուն բախտէն այդ ուղ-
ղութիւնը մոխիրներուն մէջ
թաղուելու վրայ է։

ՄԿՐԱՏ

ԿԵՂԾՈՒՈՐ ԱՏԵՆԱԾՈՒՅԸ

Ամսոյս 2 ին, շաբաթ երեկոյ
լսարան մը սարքուած էր տեղ-
ւոյս նաշն. Ենթ. կոմիտէի կողմէ

ցում են ի ծնէ հերոսները, ոչ շար-
ժափթներով, պատահամար ստեղծ-
ածները. ու ժողովուրդը թէեւ ան-
զիտակից, տնաս այդ բմբուռում է.
դրա համար էլ նա իսկական հերոս-
ների համար ելգեր է հիսուսմ, նը-
րանց ետեւից վազում է, իսկ ճառող-
ներին հետ ոչ մի գործ չունի, չէ ճա-
նաչում իսկ։

—Է՛հ հիմա ի՞նչ ես ուզում ասել,
անհամբերութեամբ ընդմիջեց Սի
սակեանը. քաջվե՞րք յեզափոխական
ասպարէզից...

—Իմ կարծիքով այդպէս աւելի
լաւ կը լինէր, բայց ես կարծում եմ
որ այդ քաջվելու քաջութիւնն էլ
պակասում է մեր մէջ, սովորութիւն
է դառել մեզ համար ճառել յեղո-
փոխութեան մասին. գործերը վա-
րել, զէնքի, կոխի մասին խօսել,
ես փորձել եմ այդ քայլը անել,

ուր պիտի ատենախօսէր պրն.
Նոհրասեան. նրա խոսքն անհատ-
կաւ շայն Սեղափոխութիւն-
նը, հայ — թաթարական
ընդհարումները և մեր
ընկերքն անունը տնմի-
ջական պահանջներուն
հանդէպ։

Որոշեալ ժամուն երկու բազ-
մութիւնը հաւաքուած էր ժողո-
վասեղին և անհամբեր սպասում
էր ժողովի բացման։

Պրն. Նոհրասեան իբր մօտերս
մեկնած Ռուսաստանից և իբրեւ
գաշն. գործիչ մենք կրկարծէինք
թէ այս անգամ նոր բաներ պիտի
պատմէր մեզ և կամ թէ գոր-
ծունէութեան նոր մեթօտ մը
պիտի ցոյց տար։

Բայց մեծ զտմանք պատճա-
ռեց մեզ երբ պարոն ատենախօսը
բծմ բարձրանալուն փոքրիկ ակ-
նարկ մը ձգելով տաճկահայ յե-
զափոխական կեանքի վրայ, չա-
նաց խորբըր զնալու, մի նոր
բան երեւան բերելու, բայց
դժբախտաբար գլխիկոր պարապ
գուրս եկաւ։

Իրեն անկարողութիւնը ծած-
կելու համար սեւ գիծ մը քա-
շեց տաճկահայ յեզափոխութեան
վրայ միմիայն յիշելով Սերոբ,
Անդրանիկ, Պանքի դէպքը և
Սուլթանի մահափորձը։

Անկնդիրներէն շատերը ապ-
շեջան լսելով պ. ատենախօսի
այնչափ կարճ ակնարկը ճաճկա-
հայ յեզափոխութեան մասին։

Եթէ Նոհրասեանի ըսածները
իրաւ ըլլային հասարակութիւնը
տնարգանք պիտի կարգար բոլոր
հայ յեզափոխական կուսակցու-
թիւններին որ այսչափ երկար
տարիներում ունեցէլ են միմի-
այն վերեւ յիշած գործիչները և
դէպքերը։

Հայ յեզափոխութիւնը որ եր-
կար կեանք ունեցել է ճաճկաս-
տանում, դա ոչ մին և ոչ միւսը
կրնայ ուրանալ եթէ իւօք
այդչափ էլ քիչ գործ է կատա-
րել քննադատելի և աւելի ար-

այդ վճռողական քայլը. բայց ան
կարելի է եղել... հեռանալը մեզ հա-
մար կեանքի նպատակից զրկվել է
որովհետեւ իսկական մենք նպատակ
չունենք որ, ինքզինքնիս յեզափո-
խական կարծելով մենք նպատակ
զրկիք հայ ազատագրութեան գործը
այսօր տեսնում ենք սեր սխալը,
բայց արդէն ուշ է։

Անցեալ օր երեկոյթի միջոցին ես
վեր կացայ, պատրաստ լուծ էի մի
փառաւոր ճառ ասել յեզափոխութեան
մասին, յիշում ես որ վարժեանք
հէնց առաջին խօսքիս՝ դիմելով կող-
քին կանգնած երիտասարդներին եւ
հեզանական ժպտով ինձ մատնանչե-
լով բարձր ձայնով ասաց։

—Լսեցէք, Մարգարավազովր, սկը
սում է ճառել. անչուչա լաւ բաներ
պէտք է խօսի. տարածված ձեռքս
թուլացաւ, կախ ընկաւ. ամբողջ

համարելի պիտի լինէր եթէ
մենք չունենայինք Սերոբից,
Անդրանիկից Պանքի և այլն դէպ-
քերից առաջ. Մուրատներ, Ժի-
րայրներ, Գուլուստներ և Մար-
տիկներ, եթէ չունենայինք
Գում Գարուի, Պապ Ալիի, Սա-
սունի. Զէյթունի այն ահագին և
հրաշալի դէպքերը և Մայիսի
րէֆորմներին ծրագիրը ձեռք
բերող գործիչներ։

Պ. Նոհրասեանի համար կա-
րեւորութիւն չունեցան այս բո-
լոր հրաշալի գործիչները և
դէպքերը. Բայց եթէ մեր վերեւ
յիշածները բացառելու կարո-
ղութիւնը ու անկեղծութիւնը ու-
նենար, անպայման պէտք է հա-
ւատալ որ ունկնդիրները աւելի
գոհ պիտի մնային երբ տեսնէին
որ հայ յեզափոխութիւնը իր
կարճ ժամանակում ունեցել է
շատ մը գործիչներ և այնչափ
հրաշալի դէպքեր. որոնք լսելիս
ուրախութեան պիտի ցնծար հայ
հասարակութիւնը. Այսպէս երկու
գործիչով և երկու դէպքով վերջ
տալ և ժողովրդի հաւատքը խնդ-
դել յեզափոխութեան մասին
չենք գիտեր թէ արդեօք կու-
սակցամոլութիւնն էր թէ
անկարողութիւնը որ ստիպեց պ.
ատենախօսին այն դէպքերը և
գործիչները ուրանալու շափ
ստորնութիւն ունենալ. և չը
խառնել նրանց յիշատակի՞րի ա-
նունները Սեֆոբների և Անդրա-
նիկների և այլն դէպքերը. Պան-
քի ու մահափորձի հետ Մի՞թէ նը
րանք հայ ազատագրութեան
գործին համար չի մեռան. մի՞թէ
նրանք միեւնոյն նպատակով կա-
խողանին անալի սլենին ու
թրքական ահաբալ ու մութ բան-
տերուն առջեւ չի խոնարհեցան.
մի՞թէ դրանք դաւաճանեցին ի-
րենց գաղափարին, ինչո՞ւ չը յի-
շել. Հնչակեան ըլլալն ո՞ւն հա-
մար. բայց ի՞նչ ըսեմ. խօսքս
կուսակցամոլի մը և անկարողի
մը հետ ըլլալուն այս գատողա-
թիւնը կը ձգեմ սիրելի ընթեր-

թափս կտորվեց. նորը հեզուն-
թիւնը իր նպատակին հասաւ. ես
պարտված էի. բայց չուզեցի հը-
րածալ վիճակուց. կատարեալ
յիմարութիւններ գուրս տւի. ու
վարժեանք միշտ ժպտում էր... այդ
ժպտը ես չեմ մոռանալ երբէք կեան-
քիս մէջ. ես ոչ—ոչսեցէք. վարժ
եանք ճառում է, անչուչա լաւ բա-
նեք պիտի խօսի, նախադասութիւ-
նը, որի միտքը միայն ես հասկացայ.

Դու նկատում ես որ նա ինքը եր-
բէք չէ խօսում. ի՞նչեւ կարող է խօ-
սել. այն երեկոյթին ես եւ որիչները
որչափ խնդրեցինք որ սոսք ինքը
խօսի... բայց նա պատասխանեց,
բայտեղ խօսողներ շատ կան, որոնց
մէջ առաջին մրցանակին ալ ժանին
դուն ես անչուչա. խօսիր, մենք էլ
կը ծափահարենք. ի հարկէ սա էլ
ծաղր էր, հեզութիւն. եւ աւելի

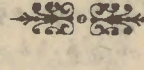
ցողաց։
Այսչափ փոքր ակնարկից լե-
տոյ անցաւ կովկասեան գործե-
րին. հովկասում կատարուած և ոչ
մի դէպք կարողացաւ բացատրել.
յեզափոխութիւնը այսպէս գոր-
ծեց այնպէս գործեց նէյնիմե-
րով հազար ու մի անգամ կրկնեց
փողի անհրաժեշտութիւնը, փո՞ղ,
փո՞ղ, նորէն փո՞ղ. բանից կե-
րելի որ Իսլահաբութիւնը փողի
պետքութիւնը նորէն զգացեր է.
ա՞ր այս անպիտան փողը երբ
կը պակսի՞ հացկատակներ. բախ-
տախնդիրներ երեւան կուգան
բոլոր ուժով ու թափով։

Եթէ ունկնդիրներինց մէկը
Նոհրասեան կոչուած գործիչի օ-
ձիքից բռնէր այն միլիոնների
հաշիւը պահանջէր, ի՞նչ պիտի
ըլլար արգեօք այդ խնդին վի-
ճակը. և եթէ բոլորը մի ուժով
հարց դնէին թէ ի՞նչ է արել
հայ յեզափոխութիւնը 10—20
տարայ ընթացքում, երբ մեր
տաւած մի քանի միլիոնների վատ
նումով հսկիւ ունեցել է երկու
գործիչ և երկու դէպք, ուրկէ
հայ ժողովուրդը աւելին կըսպա-
սէր. չէ՞ որ այդ տեղ նորհատ-
եանը իր առաջի ուրացածը պի-
տի խոստովանէր թէ մենք ու-
նեցել ենք աւելին, կարծելով
որ պիտի կարենայ խաբել այդ
հարց տողին. Դժբախտաբար
հայ հասարակութիւնը դեռ այն
ցիտակցութեան չէ եկել հասել.
Եթէ ոչ Նորհատեանի նման ան-
կարողներ յեզափոխական գործի
մէջ մուտք չեն կրնար գործել...
Սաւալու, կեղծելու, և խօսքով
յեզափոխական ըլլալու ժամանակ
չէ-այդ պիտի սովորական բաներով
զբաղելը քննադատելէ աւելի
արհամարհելի է. եկած հասած
է այն ժամանակը որ անկարողը,
վախկոտը, դաւաճանը, հացկա-
տակը, ճոռոմաբանը, եղբայր-
ասպանը, կուսակցամոլը յեզա-
նունը շահագործողը, յեզափո-
խական ասպարէզից գուրս նետ-
ուին և գործերը յանձնուին ան-

լաւ էր որ այդ առաջին ծաղրից յե-
տոյ ես բեմ չը բարձրանայի. բայց
ինչ այժմ, բացի խօսելուց ուրիշ
բան չեմ կարող անել որ...
Ասում էիր թէ տղերքը ուզում են
անպատճառ ժողով կազմել որոշելու
համար բունի դլամ. հանգամակել...
ես հակառակ եմ ինչպէս գիտես այդ
մտքին, սակայն կարծում եմ որ ես
էլ կը մտնեմ այդ մարմնի մէջ. մի
քանի օր ժամանակ տէք ինձ մտա-
ծելու... վերջապէս մի կերպ պէտք
է դուրս գալ խօսողի վիճակից։

ՎԱՐՕ

(Շարունակելի)

կեղծ հայրենասերներին, որոնք
իրենց կրթությունը ստանալու
համար ձեռք ձեռքի տալով համերշի-
խութեամբ դուրս դան թշնամի
բանակին գէտ:

Սօֆիա 3 սեպտ.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՁԸ

Շահին հրովարտական համաձայն
պարսիկ ազգային մողովը պիտի բաղ-
կանայ 156 անդամէ. որոնց 60ը
Քէհրանէն պիտի ընտրուին, իսկ մնա-
ցած 96 գաւառներէն. ընտրութիւն
ները արդէն սկսուած են: Շահին
ապրիլ արձիւն առաջարկութեան օրը
կովկասի մէջ գտնուող պարսկահայե-
րուն հետ եւ կովկասահայեր գացեր
են զանազան քաղաքներու պարսիկ
հրովարտներուն այցելութեան եւ
իրենց ուրախութիւնը յայտնելու
համար, միանգամայն խնդրելով որ իրենց ու-
րախութիւնը շարժել յայտնուի:

Թալիզի հայերը յեղափոխական
թերթերու մուտքի արգելման մա-
սին դիմել են նոր մեծ վեղիւրն, ո-
րը խոստացած է կարգադրութիւն
մը ընել: Շահին Սահմանադրութիւն
տալու առթիւ Եւրոպական մանա-
ւանդ անգլիական թերթերը շատ
համակրական յօդուածներ կը նուիր-
են Շահին:

Այժմ Շահի կառավարութիւնը
փոխառութիւն կնքելու համար բա-
նակցութեան մէջ է անգլիական կա-
ռավարութեան հետ, եւ կը կարծուի
որ պիտի յաջողի, շնորհիւ երկրին
սահմանադրական պետութեան վե-
րածուելուն: Անգլիական ազդեցու-
թիւնը շատ զօրացած է պարսից մէջ,
մանաւանդ երբ ըմբոստները անգ-
լիական զինուորական զորքերու
նեցան եւ շատ ապահով եղան հոն:
Անգլիական քանի մը օրուան մէջ զի-
ւանագրտական այնպիսի բարոյական
յաղթանակ մը տարաւ, որչափ տարի-
ներու մէջ չէր կրցած ունենալ: Այն-
պէս որ Անգլիոյ զիւանագրտական
զերիչիւանութիւնը Իրանի մէջ այ-
սուհետ ապահովուած կերելի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վառնայի Սեպտեմբեր 6 ի
միթիւնը տեղի ունեցաւ եւ խա-
ղաղ վերջ ունեցաւ. կառավարու-
թիւնը զինուորական եւ ոստիկա-
նական միջոցներ ձեռք առած էր
խաղաղութիւնը պահպանելու
համար:

— Վէլչէրնա Բոչիսա թերթը
կը հաղորդէ որ ներքին գործոց
նախարարը նոր օրինագիծ մը
պիտի առաջարկէ ազգային ժո-
ղովին ժողովրդէն զանազան նպա-
տակներով զրամ կորզելու առ-
ջելը առնելու համար:

Իշխանը այս օրեր կսպասուի
որովհետեւ ինքն է որ պիտի վա-
րէ զօրարշաւները:

— Սերբ միջնակարգ վարժա-
րաններու ուսուցիչները Սօֆիա
պիտի այցելեն կիրակի օրը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Սուլթանը սօքթէօր Պէրկմանի
շնորհած է երկու առաջնակարգ
պատուանշաններ:

— Անգլիական դեսպանը գեռ
մաքսի տուրքին 3 0/0 յաւել-
ման համար պատասխան նօթան
տուած չէ: Անգլիան կ'պիղծէ որ
Մակեդոնիոյ զինուորական ծախ-
քերը կամ սահմանափակուին
կամ թէ ընդարձակուին եւ լեժա-
կան Եւրոպացի յանձնարարին
իրաւունքները:

Այս օրեր գեսպանները նոր
խորհրդակցութիւններ պիտի
ունենան: Այնպէս կերելի թէ
Բ. Գոուը անգլիական առաջարկ
ներուն չը պիտի համաձայնի:
Դիւանագրտական շարժանկերու
մէջ համոզուած են թէ Անգլիա
պիտի պնդէ իր պահանջներուն
վրայ:

— Սուլթանը իմանալով որ
ինչ ինչ անհամաձայնութիւննե-
րու պատճառով յետ ձգուած է
անգլիական Զմլուռիա, Այսըն
երկաթուղիի գծին շարունակու-
թիւնը անգլիական պահանջնե-
րուն համոզատասխան իրատե-
մը հանելով հրամայած է գիծը
վերջացնել:

— Սուլթանը ուղիով Սանա-
հայի խնդիրներու ընդհամանց
վերջ տալ. նոր իրատեղով մը
Սիւրիոյ սահմանին խնդիրը
կարգադրած է Անգլիոյ տեսակե-
տին համեմատ իսկ Բաթիմ նա-
ւահանգուտին խնդիրը Եգիպտա-
կան կառավարութեան պահանջ-
ներուն համեմատ:

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ա

Թրէքովի թաղումը կատար-
ուել է մեծ շքով:

— Պալատին կառավարչ Թրէ-
քովի փոխարէն նշանակուած է
Տէտիլին, որ Թրէքովին հաւա-
տարժ ստորագրութիւններ է:

— Պատերազմական ատենանե-
րու վճարով գրիթէ ամեն օր բմ-
բոստ զինուորականներ հրացանի
կը բռնուին:

— Ռուս մայրսային շոգենաւ
մը Բաջաթքայի քովերը հան-
դիպել է ճարտար ձկնորսներու
որոնք առանց արտօնութեան
ձուկ կորսուի եկեր: Զկնորսները
և ռուս պաշտօնեաները կռուի
կը բռնուին, ռուսներուն կողմէն
19, իսկ ճարտարներու կողմէն
12 վիրաւորելիներ կան:

— Սեպտեմբեր 6 ին Բեթերս-
պուրկէն կը հաղորդեն թէ նա-
խարարական խորհուրդը իր գա-
լիք նիւտին մէջ պիտի զբաղի
քաղաքական գործերուն հետե-

ւող ոստիկանութեան բարեփոխ-
ման խնդրով:

— Սեպտեմբեր 6 ին Սիւսեթ
է Քրօնշտայտի խաղաղարարներուն
գատաժարութիւնը գաւառակ-
մեղադրութիւններուն մէջ ուշադ-
րութիւն կը գրաւէր Նախկին ե-
րեսպուսան Սեպտեմբեր 30 զին
ուորներով էր շրջապատուած:

Կ Ր Է Տ Է

Գոնեայէն Սեպտեմբեր 6 ին կը
հեռագրեն Հոռմիթ Րիպուէնա
թերթին — Կրէտէի կացութիւնը
ստատիստիկապէս անհանգստացնող
կը դառնայ, իշխան կէօկիյ կօ-
չով մը ժողովուրդը ի հանգստու-
թիւն կը հրաւիրէ:

Ա Ջ Դ

Պալլըքի Հայկական Նախա-
կրթարանին համար ուսուցիչ մը
կամ ուսուցչուհի մը կը փնտռուի,
գոհացուցիչ ամսականով:

Փափաքողք ընդհուպ գիմեն
Հոգարայ ձուլութեան Սեպտեմբեր
Տիար Օ. Օհանեանի:

Ա Ր Ե Ե Լ Ք

Լոյս սեռու մեր տղարանէն Հայ-
աստանի եւ գրացի երկրներու մե-
ծագիր (մեղր 1 12) քարտեղք ա-
րեւելք վերագրի տակ Այս քար-
տեղքը յատկապէս պատրաստուած է
ազգային վարժարաններու եւ վաճա-
ռականական գրասենեակներու համար:
Մասնաւոր խնամք տարուած է տպ-
ագրութեան մաքրութեան եւ տառ-
երու յստակութեան Եթէր զանազան
գոյներով կ'որոշուին ըզրոր դրաքի
տէրութեանց երկրները, Բարտեղին
մէկ անկիւնը մայնաւ 4. Պոսի
մասնակի քարտեղք. իսկ հարաւակող-
մը զանազան սրենկաց մէջ գրուած
են օգտակար վիճակագրական տեղե-
կութիւններ:

Գրին է ֆոնակա 5—որը 2—տո-
յար 1:

Իմիւ մեր սովորական հասցէին.
Էմբրիմըի Արմէնիէն Սթ Լազար
Վէնիս (Իթալիա)

ԵԱՅՍՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նկարիչ Գեորգիանի Անի աւե-
րակները գունաւոր եւ զեղեցիկ ալ-
բոմները եւ փոստ քարտերը լիծ քա-
նակութեամբ ծախուած են Վէլչէրնա-
յում պ. Գ. Ամատուճու մօտ:

Ալբոմի գէներ, փոստի ծախքով, 3
քրօն է, իսկ փոստ կարտերի հատը
փոստի ծախքով 20 հելլէր:

Պէտք է դիմել հետեւեալ հասցէին
Գ. Ամատուճու
Ցիրկուս կաս թիւ 3 զիր 32
Վիլչէրնա
Բարիզ

Գ Ե Ղ Ո Ւ Ն Ի

Ի Ն Պ Ա Ս Տ Կ Ո Վ Կ Ա Ս Ս Ա Ղ Ո Ս
Ա Ր Կ Ա Ն Ե Ա Ն Ե Ն Ի Ո Ւ

Գեղուշի իր ծանօթ ծրագրով,
իրեն յատուկ գեղարուեստական եւ
գրական բովանդակութեամբ հրատա-
րակուած է կովկասահայ մեծ գաւա-
ղուած փութկոտորէն սփօքեց ար-
կածեալ թրքահայր. հիմա ինքն է
լացողը, ինքն է վիրաւորվածը, եւ
ինքն է սփի եւ հրակի մատուածը
այդ մեր հայութեան ամենէն ազնիւ
գաւակներուն հիմա ձեռք կուտայ
ԲԱՐԵՊՈՐՏՈՒ ԹԻՒՆԸ. ձեռնպահ չի
մնար եւ Իեղուշին. որ կովկասահայ-
ուն սրտին մէջ համակրանքի բաժին
մ'ունի: Ս Դ ազար 1000 օրինակ այս
նոր Գեղուշի (1906) յղեց թիֆլիզի
ի նպատ կովկասահայ արկածեալնե-
րու յանձնաժողովին. ընդհանուր հայ-
ութեան այն ամէն անհատ ու տա-
ռապալներու զանձանակին մէջ հա-
մեստ լումայ մը - 10 ֆր. նետելու
կարողութիւնն ունի, ցանկ սի է որ
դիմէ այդ յանձնաժողովին, ուսկից
փոխարէն իր բարեգործութեան, կը
ստանայ նոր հրատարակուած Գեղու-
շին որուն կատարելութեանը համար
թերթին մի եւ նոյն վարչութիւնը
ամէն ճիգ ու ջանք թափած է եւ
աւելի եռանդով:

Գեղուշի բաժնեգիրն է 10 ֆրանկ:
Մեր հասցէն է՝ ԷՄԲՐԻՄԸՐԻ ԱՐ-
ՄԷՆԻՆԸ ՍԹ. ԼԱՂԱՐ
ՎԷՆԻՍ (Իթալիա)

ՍՍԱՅԱՆԻ

ՆՈՈ—ՀԱՆԴԵՍՐԱՆ

Նախաձեռնուած ըլլալով Փարիզի
Հ. Յ. Գ. Ուսանողական Մարմնի
կողմէն, «Նոր—Հանդէսը» պիտի
ջանայ ծանօթացնել հայոց մասին օ-
տար լեզուով լոյս տեսած կարեւոր
աշխատութիւնները եւ ամփոփ տե-
ղեկութիւնները եւ տեսութիւններ
տալ միջազգային կասարակական եւ
քաղաքական այժմէութիւններու եւ
եւ մասնաւորապէս հայկական հարթի
եւ կենտրոն իրականութեան մասին:

Խմբագրութեան հասցէ՝
6 Ռիւ Պէրթու. 6 Բարիզ
(Ֆրանսա)

« Ա Ր Մ Ի Ի »

Կ ի ս ա մ ս ե ա յ
Ազգային, Գրական, Քաղաքական
Ճարեկան բաժնեգիրն է մէկ տո-
լար Իմբրիկայի, 6 ֆրանք ար-
ասասահմանի համար:
Դիմել հետեւեալ հասցէին՝
Էտիզօր օֆ Գլաքիւս Բ. Օ.
Պօքս 2141, Պոսթօն Մաս

Ա Ղ Ա Ս Ի

Ձէյթուշի հերոսներու զիւցազներ-
գութիւն, հինգ արարուած, եթէր
պատկեր:

Դիմել հեղինակին՝ փոսթ ուս-
թանթ. Գահիրէ. Եգիպտոս
Գին ֆր. 1 50